

**Қазақстан Республикасы экология және
табиғи ресурстар министрлігі**

«Қазгидромет» РМК

**Тау өзендері бойынша гидрометеорологиялық ақпараттар №3
(Жаңбыр генезисті сел қауіптілігінің күнделікті бюллетені)**

«05-06» мамырға 2024 ж.

(бюллетеннің әрекет ету аралығы «04» мамыр күні 20 сағаттан «06» мамыр күні 20 сағ. дейін 2024 ж.)

құрастырылған уақыты: 04.05.2024 ж.

Мекен жайы : Астана қ., Мәңгілік ел, 11/1
Алматы қ., Абай көшесі, 32

Кезекші синоптик:	Пірімжар А.	тел.: 8(7172) 79-83-75	e-mail: ukpp@meteo.kz
Кезекші инженер-гидролог:	Базарбаева М.	тел.: 8(7172) 79-83-94	e-mail: ugpastana@meteo.kz
СҮЗСББ басшысы:	Яфязова Р.	тел.: 8(727) 267-53-38	e-mail: seli@meteo.kz

2024 жылғы «05» мамырға ҚР таулы аудандары бойынша ауа-райы болжамы

Іле Алатау	Түнде кей жерлерде аздаған жаңбыр (0.0-0.9 мм). Күндіз жаңбыр, кешке қатты жаңбыр (1-29 мм), найзағай, дауыл. Оңтүстік-батыстан соғатын жел солтүстік-батысқа ауысады 9-14 м/с, күндіз екпіні 15-20, кей уақытта 24-29 м/с. 2000 м: Ауа температурасы түнде 5-10, күндіз 14-19 градус жылы. 3000 м: Ауа температурасы түнде 0-5, күндіз 8-13 градус жылы.
Күнгеі Алатау	Күннің екінші жартысында жаңбыр, кешкі уақытта қатты жаңбыр (1-25 мм), найзағай, дауыл соғуы мүмкін. Оңтүстік-батыстан соғатын жел солтүстік-батысқа ауысады 9-14 м/с, күндіз екпіні 15-20, кей уақытта 24-29 м/с. Ауа температурасы түнде 7-12, күндіз 20-25 градус жылы.
Теріскей Алатау	Кешкі уақытта жаңбыр (1-14 мм), найзағай, дауыл соғуы мүмкін. Оңтүстік-батыстан соғатын жел солтүстік-батысқа ауысады 9-14 м/с, күндіз екпіні 15-20, кей уақытта 24-29 м/с. Ауа температурасы түнде 5-10, күндіз 19-24 градус жылы.
Жетісу Алатау	Күннің соңында жаңбыр (1-5 мм), найзағай. Солтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. на 2000 м: Ауа температурасы түнде 1-6, күндіз 9-14 градус жылы. на 3000 м: Ауа температурасы түнде 0-5, күндіз 7-12 градус жылы.
Қырғыз Алатау	Түнде кей жерлерде жаңбыр, күндіз жаңбыр, кей жерлерде қатты жаңбыр (2-17 мм), найзағай, бұршақ, дауыл болады. Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14, кей жерлерде 15-20, екпіні 23-28, таңертен және күндіз кей уақыттарда 30 м/с және одан аса. Ауа температурасы түнде 4-9, күндіз 11-16 градус жылы болады.
Талас Алатау (Жамбыл облысы)	Түнде кей жерлерде жаңбыр, күндіз жаңбыр, кей жерлерде қатты жаңбыр (2-17 мм), найзағай, бұршақ, дауыл болады. Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14, кей жерлерде 15-20, екпіні 23-28, таңертен және күндіз кей уақыттарда 30 м/с және одан аса. Ауа температурасы түнде 4-9, күндіз 11-16 градус жылы болады.
Талас Алатау (Түркістан облысы)	Жаңбыр, таңертең және күндіз кей уақыттарда қатты жаңбыр (1-20 мм), найзағай, дауыл болады. Оңтүстік-батыстан соғатын жел солтүстік-батысқа ауысады, күші 8-13, найзағай кезінде екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 3-8, күндіз 8-13 градус жылы болады.
Өгем жотасы	Жаңбыр, таңертең және күндіз кей уақыттарда қатты жаңбыр (1-20 мм), найзағай, дауыл болады. Оңтүстік-батыстан соғатын жел солтүстік-батысқа ауысады, күші 8-13, найзағай кезінде екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 7-12, күндіз 11-16 градус жылы болады.
Маңғыстау таулары	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 10-15, күндіз 18-23 градус жылы.
Сауыр	Жауын-шашынсыз. Шығыстан, оңтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 5-10, кей жерлерде 2, күндіз 20-25, кей жерлерде 10 градус жылы.
Тарбағатай	Жауын-шашынсыз. Оңтүстік-шығыстан соғатын жел солтүстік-шығысқа ауысады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 7-12, күндіз 23-28 градус жылы.
Қазақстандық Алтай	Жауын-шашынсыз. Шығыстан, оңтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 8-13, кей жерлерде 1, күндіз 22-27, кей жерлерде 8-13 градус жылы.

2023 жылғы "06" мамырға арналған
ҚР таулы аумағы бойынша консультативтік болжам

Алматы: 06 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Ауа температурасы түнде 2-7, күндіз 5-10 градус жылы.

Жетісу: 06 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Ауа температурасы түнде 2-7, күндіз 7-12 градус жылы.

Жамбыл: 06 мамырда жаңбыр, түнде кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Ауа температурасы түнде 3-8, күндіз 12-17 градус жылы.

Түркістан: 06 мамырда жаңбыр, түнде кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Ауа температурасы түнде 3-8, күндіз 7-12 градус жылы.

Маңғыстау: 06 мамырда жаңбыр (0,0-14 мм). Ауа температурасы түнде 10-15, күндіз 17-22 градус жылы.

Абай: 06 мамырда жаңбыр, түнде кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Ауа температурасы түнде 3-8, күндіз 7-12 градус жылы.

Шығыс Қазақстан: 06 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Ауа температурасы түнде 3-8, күндіз 5-10 градус жылы.

2024 жылғы 4 мамырдағы жағдай бойынша Іле Алатауының таулы өзендеріне шолу

Өткен тәулікте Іле Алатауының таулы өзендерінде су деңгейінің ауытқуы байқалды. Медеу-Кіші Алматы ө., Проходная ө. және Таутүрген а. – Түрен ө., гидрологиялық бекеттерінде су деңгейі 11 см-ге дейін көтерілді. Температуралық фон 4 °С теріс мәңнен 18 °С оң мән аралығында. Таңертеңгі сағат 5-те нөлдік изотерма 3698 м биіктікте болды.

**2024 ж. "04" мамырға
Іле Алатауының таулы өзендерінің режимі туралы мәліметтер**

№	Өзен	Пункт	Биіктік, м	Ауа температурасы, °С			Жауын-шашын, Мм		Су деңгейі, см		Су өтімі, м³/с			Тәуліктегі су деңгейінің өзгерісі (8 сағ.), см	Лайлылық
				Макс. 03.05	Мин. 04.05	08 сағ. 04.05	Күндіз 03.05	Түнде 04.05	Орт. 03.05	08 сағ. 04.05	Орт. 03.05	Макс. 03.05	08 сағ. 04.05		
1	Кіші Алматы	Мыңжылқы МС	3017	8.4	-0.1									*	
2	Кіші Алматы	Мыңжылқы ГБ **	3017											*	
3	Кіші Алматы	Тұйықсу а/б ГБ	2466			6.0			540	540			0	*	
4	Кіші Алматы	Шымбұлақ МС	2200	15.1	7.9									*	
5	Кіші Алматы	Сарысай өзенінің сағасынан төмен ГБ	1928			14.0			257	257	0.85	0.85	0.85	0	0
6	Кіші Алматы	Медеу ГБ	1700			16.0			105	105				0	*
7	Батарейка	Просвещенец д/ү ГБ	1569			15.0			65	65	0.32	0.32	0.32	0	0
8	Кіші Алматы	Алматы қ. ГБ	1179			16.0			193	193	2.93	2.93	2.93	0	*
9	Бұтақ	Бұтақ а. ГБ	1475			16.0			256	256				0	0
10	Үлкен Алматы	Көлден 1.1 км биіктіктегі ГБ	2654			7.0			294	294	0.36	0.36	0.36	0	*
11	Үлкен Алматы	Проходной ө. сағасынан 2 км жоғары ГБ	1471			16.0			262	261				-2	*
12	Құмбел	сағасы ГБ	2150			12.0			87	86				0	*
13	Проходная	сағасы ГБ	1422			17.0			271	271	1.32	1.40	1.32	+1	0
14	Терісбұтақ	сағасы ГБ	1362			18.0			213	212	1.27	1.27	1.22	-1	*
15	Қаскелен	Қаскелен қ. ГБ	1133			18.0			274	274	2.48	2.48	2.48	0	*
16	Түрген	Таутүрген а. ГБ	1054			15.0			90	101	1.75	1.83	4.19	+11	1
17	Есік	Есік қ. ГБ	1279			16.0			184	182				-3	*
18	Талғар	Талғар қ. ГБ	1199			17.0			168	168				+1	*
19	Үлкен Алматы көлі	Көлдің солтүстік жағалауындағы ГБ	2500	6.7	-4.2				69	80				+30	*
20	Баянкөл	Баянкөл а. ГБ				5.0			72	72				+1	0
21	Көктал	Аралтөбе а. ГБ				11.0			245	242	12.9	14.4	12.9	-4	*
22	Мерке	Улбутуй қыс. ГБ				17.0			81	80	0.24	0.25	0.22	0	*

Ескертпе:

* - деректер жоқ

** - өзен қатып қалды

**Қазақстан аумағы бойынша жаңбыр генезисті сел қауіптілігі туралы Кеңес беру
«05-06» мамырға 2024 ж.**

Облыстар	Сел қауіпті аудандар	Гидрометеорологиялық жағдай
Алматы	Іле Алатауы	<p>Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. Маусымдық қар сызығының жағдайы өзгеріссіз, солтүстік, батыс және шығыс экспозициялар беткейлерінде шамамен 2500 м биіктікте, оңтүстік экспозиция беткейлерінде шамамен 2900 м биіктікте орналасқан. Нөлдік изотерма таңғы сағат 5-те 3698 м биіктікте болды. Орта таулы аймақта топырақтың ылғалдануы жоғары. 5 мамырда түнде кей жерлерде аздаған жаңбыр (0.0-0.9 мм). Күндіз жаңбыр, кешке қатты жаңбыр (1-29 мм), найзағай, дауыл. Іле Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Кіші және Үлкен Алматы өзендерінің алаптары үшін, жауын-шашын мөлшері критериалды мәннен асқан кезде дауылды ескерту беріледі. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.</p> <p>6 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Ауа температурасы түнде 2-7, күндіз 5-10 градус жылы. Іле Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Кіші және Үлкен Алматы өзендерінің алаптары үшін, жауын-шашын мөлшері критериалды мәннен асқан кезде дауылды ескерту беріледі. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.</p>
	Күнгей Алатауы	<p>Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. 5 мамырда күннің екінші жартысында жаңбыр, кешкі уақытта қатты жаңбыр (1-25 мм), найзағай, дауыл соғуы мүмкін. Күнгей Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.</p> <p>06 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Күнгей Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.</p>
	Теріскей Алатау	<p>Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. 5 мамырда кешкі уақытта жаңбыр (1-14 мм), найзағай, дауыл соғуы мүмкін. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 06 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Теріскей Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта</p>

		тәртіп ережелерін сақтаңыз.
Жетісу	Жетісу Алатауы	Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. 5 мамырда күннің соңында жаңбыр (1-5 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 06 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Жетісу Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
Жамбыл	Қырғыз Алатауы	Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. 5 мамырда түнде кей жерлерде жаңбыр, күндіз жаңбыр, кей жерлерде қатты жаңбыр (2-17 мм), найзағай, бұршақ, дауыл болады. Қырғыз Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз. 06 мамырда жаңбыр, түнде кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Қырғыз Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
	Талас Алатауы	Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. Орта таулы аймақта топырақтың ылғалдануы жоғары. 5 мамырда түнде кей жерлерде жаңбыр, күндіз жаңбыр, кей жерлерде қатты жаңбыр (2-17 мм), найзағай, бұршақ, дауыл болады. Талас Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз. 06 мамырда жаңбыр, түнде кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Талас Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
Түркістан	Талас Алатауы	Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. Орта таулы аймақта топырақтың ылғалдануы жоғары. 5 мамырда жаңбыр, таңертең және күндіз кей уақыттарда қатты жаңбыр (1-20 мм), найзағай, дауыл болады. Талас Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз. 06 мамырда жаңбыр, түнде кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Талас Алатауының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
	Өгем жотасы	Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. Орта таулы аймақта топырақтың ылғалдануы жоғары. 5 мамырда жаңбыр,

		таңертең және күндіз кей уақыттарда қатты жаңбыр (1-20 мм), найзағай, дауыл болады. Өгем жотасының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз. 06 мамырда жаңбыр, түнде кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Өгем жотасының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
Маңғыстау	Маңғыстау таулары	5 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 06 мамырда жаңбыр (0,0-14 мм). Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Абай	Тарбағатай	Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. 5 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 06 мамырда жаңбыр, түнде кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Тарбағатай жотасының орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
Шығыс Қазақстан	Сауыр	Орта таулы аймақ қар жамылғысынан толығымен босанған жоқ. Қар жамылғысының еруі жалғасуда. 5 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 06 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм). Қазақстандық Алтайдың орта таулы және төмен таулы аймақтарында қарқынды және ұзақ жауын-шашын жауған кезде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
	Қазақстандық Алтай	

Сел қауіптілігінің деңгейі (5 Қосымша).

!!! Ескерту: Сел қауіпті ауданда тәртіп ережесін сақтаңыз (6 Қосымша).

Сел қауіптілігінің деңгейі

Сел қауіптілігінің деңгейлері	Сел қауіптілігінің деңгейін анықтайтын факторлар	Сел үдерісінің даму ықтималдылығы	Қауіптілік дәрежесі	Қорғау шаралары
	Маусымдық қар сызығы жағдайының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының, жауын-шашынның қарқындылығы мен ұзақтығының жоғары мәндері	Негізгі өзен аңғарында сел үдерісінің даму ықтималдылығының жоғары болуы және негізінен таудан шыға берісте сел массасының шөгуі	Өзен аңғарында орналасқан халық пен шаруашылық объектілері үшін үлкен қауіп	Халықты, мемлекеттік және шаруашылық басқару органдарын құлақтандыру
	Маусымдық қар сызығы жағдайының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының, болжанатын сұйық жауын-шашынның мөлшерінің жоғары мәндері	Селдің негізгі өзен аңғарына шығу ықтималдығы жоғары және онда сел массасының шөгуі	Өзен аңғарында орналасқан халық пен шаруашылық объектілеріне қауіптілік	Халықты, мемлекеттік және шаруашылық басқару органдарын құлақтандыру
	Сел пайда болуының ықтимал ошақтары болған кезде төмен таулы аймақтағы ауа температурасы, топырақтың ылғалдылығы, сұйық жауын-шашынның қарқындылығы мен ұзақтығы салыстырмалы түрде төмен	Селдің пайда болу ықтималдығы шамалы	Төмен таулы аймақта селдің пайда болу аймағындағы адамдар үшін ықтимал қауіптілік	Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтау, «Абайлаңыз, сел қауіптілігі бар телім» ескерту қалқандарын назарға алу
	Төмен ауа температурасы, топырақтың ылғалдылығы, сұйық жауын-шашынның, сел пайда болу ошақтарының болмауы	Селдің қалыптасу жағдайлары жоқ	Қауіптілік жоқ	

Ақпаратты пайдаланған кезде "Қазгидромет" РМК-ға сілтеме жасау міндетті

Сел қауіптілігінің белгілері және Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

Тауларға баруды және тауда болуды жоспарлау кезінде ауа райы болжамын ескеру және дауылды ескертулерді қадағалау, сұрапыл апат қауіптілігіне уақытылы әрекет ету қажет.

Сел ағынының тереңдігі 40-50 м жетуі мүмкін, ағынның қозғалу жылдамдығы-5-10 м/с және одан жоғары (жекелеген жағдайларда 15-20 м/с дейін) болады. Егер адам сел тасқынына түссе, өлімге алып келуі сөзсіз, сондықтан қауіпсіздік шараларын сақтау ерекше мәнге ие болады.

Күшті жауын-шашынның түсуінен туындаған сел қауіптілігінің белгілері

- ✓ Өзендегі судың шығыны мен лайлылығының күрт артуы.
- ✓ Өзен арнасының жоғарғы бөлігінде балшық шаңы бұлтының және гүрілдің пайда болуы.
- ✓ Селге жақын жерде топырақ беткейін шайқау.

Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

- ✓ Өзен арнасына, құрғақ арнаға және көл бөгетіне жақын жерде демалуға және шатырлы лагерь құруға болмайды.
- ✓ Бақылаушыны алға қойыңыз, сонда ол алда не болып жатқанын көреді және төнген қауіп туралы ескертеді, сонымен қатар өзеннен су алуға барғанда.
- ✓ Сұйық жауын-шашынның қарқынды түсуі және сел қауіптілігінің басқа да белгілері кезінде өзен арнасынан (жайылмасынан), құрғақ арнадан алыстау және аңғардың баурайы бойынша 40-50 м жоғары көтерілу.
- ✓ Сел өткен кезде одан өзен арнасының бойымен қашуға болмайды, аңғардың баурайы бойымен 40-50 м жоғары көтерілу керек (сел тасқынынан тастар ұшуы мүмкін).
- ✓ Тік жартастар мен тік беткейлердің астында тоқтамаңыз (топырақ беткейінің шайқалуынан, сел жақын жерде, құламалар мен тастың түсуі болуы мүмкін).
- ✓ Сел өткеннен кейін өзен арнасына түспеу, өйткені арнада сел қайта қалыптасу мүмкін.
- ✓ Сел жүріп өткеннен соң беткейлердің сырғуынан, үзілген немесе салбырап тұрған электр сымдарынан, бүлінген газ магистралынан абай болған жөн.